

ANNELI HAUTALA

Viiltävä nuoruus

Viiltävä nuoruus

ANNELI HAUTALA

Viiltävä nuoruus

© 2016 Anneli Hautala

Kannen kuva: Lajos Pinke

Päällys ja taitto: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-318-750-4

Sisällysluettelo

Esipuhe	7
Anoreksia – konflikti mielen ja ruumiin välillä	9
Kadotettu lapsuus	12
Itseinhoon altistava kehityshistoria	14
Varhaiskypsä lapsi	17
Äiti on ruokaa	19
Äidin tytär ja isä	24
Syömishäiriö ja kauneuskirurgia	26
Anoreksia elämäntapana	32
Nälkiintymisen seuraukset	34
Psykoterapia uutena mahdollisuutena	36
Traumakokemukset ja dissosiaatiohäiriö	54
Vierauden tunne	55
Järjellä käsittämätöntä	57
Itseään viiltelevä nuori	60
Psykykinen isättömyys	73
Viiltely itsehoitona	76
Tatuoinnit ja lävistykset	82
Psykoterapiasta	83
Käsittämätön väkivalta ja sadomasokismi	96
Aggressiivisuuden armoilla	98
Sadomasokismi ratkaisuna	105
Miehenisen samaistumismallin puute	113
Hoidon mahdollisuuksista	116

Virtuaalinen vapaus vai vankila – netin vaaroista lasten ja nuorten kehitykseen	128
Muuttuuko ihminen ja mihin suuntaan	130
Leikin loppu	134
Aggression ongelmallisuus	137
Kuka minä olen	140
Seksuaalisen identiteetin etsintä	144
Nettiriippuvuus – pelit ja porno	147
Nuoruusiän seksuaaliset fantasiat versus pornokuvat	151
Luovuus ja aikakäsityksen muuttuminen	157
 Ensi rakkaus	 164
Narsismin tulikaste	166
Miksi tytöt rakastuvat renttuihin	167
Kaipaus muutokseen	171
Rakkauden traagisuus	173

Esipuhe

Kirja koostuu kuudesta itsenäisestä artikkelista. Ne limittyvät ja lomittuvat toisiinsa, mutta tutkivat kulloistakin problematiikkaa eri näkökulmia painottaen. Olen käsitellyt aiheita aikaisemmin Nuorisopsykoterapiasäätiön julkaisemissa ”Nuorisopsykoterapian erityiskysymyksiä” kirjoissa ja lukuisissa koulutustilaisuuksissa. Nykyisessä muodossaan kaikki tekstit ovat uusia. Lähestymistapani perustuu psykoanalyttiseen teoriaan ja sen kokemukselliseen soveltamiseen käytännön psykoterapiatyössä.

Teksteissä korostuu ongelmien taustalla oleva varhaislapsuuden riittävän huolenpidon ja hoivan puute. Näin siksi, että kohteena ovat nuoret, jotka ovat juuttuneet nuoruusiän kehitystehtävien ylivoimaisuuteen. Ne nuoret, jotka ovat myös kokeneet lapsuudessaan menetyksiä, kaltoin kohtelua, traumaattisia elämän tapahtumia ja vastaavaa, mutta jotka selviävät itsenäisesti, eivät ole kohteena. Tiedämme, että hyvinkin epäsuotuisista olosuhteista tulevat lapset voivat selvitä hyvin elämässään, siksi ei ole olemassa mitään selvää syy-seuraussuhdetta lapsuuden olosuhteiden ja nuoruusiän vaikeuksien välillä. Ihmisten toipumiskyky on erilainen. Kuitenkin silloin, kun nuori alkaa vakavasti oireilla, on teoreettisen tietämyksen ja kokemuksen apu tarpeen. Olen pyrkinyt kirjassani selkiinnyttämään nyky-nuorten ongelmien taustaa ja psykoterapiaprosessin kulkua.

Haluan kiittää Nuorisopsykoterapia-säätiötä jatkuvasta opettajien koulutuksesta, jossa olen saanut olla mukana lähes kolme vuosikymmentä. Samoin kiitän kaikkia oppilaitani ja työnohjauskessani olleita. Heiltä olen oppinut paljon, samoin kuin jokaiselta hoitosuhteessani olleelta nuorelta. Lämmin kiitos psykoanalyttikko Maria Häkkiselle, joka on kommentillaan syventänyt tekstejäni ja selkiinnyttänyt ilmaisutapaani. Hän on myös huoltanut esitysteni kieliasun.

Villähteellä tammikuussa 2016 Anneli Hautala

Anoreksia – konflikti mielen ja ruumiin välillä

Nuoruusiässä tulee punnittavaksi yksilön narsistinen tasapaino tai sen puute. Jos varhaislapsuuden kivijalka itsearvostuksen perustana on heikko, saattavat nuoruusiän sisäiset ja ulkonaiset paineet johtaa murtumiseen. Ympäristöstä tulevien ulkonäköpaineiden alaisena moni nuori tuntee, että hänen pitäisi tuottaa itsensä mahdollisimman myyväksi objektiksi.

Ruoalla ja syömisen tavoilla on kaikissa kulttuureissa säädelty ja symboloitu sosiaalisia valtarakenteita ja vuorovaikutussuhteita. Syömiseen liittyvää oikeaa ja väärää on korostettu erityisesti uskonnollisissa säädstöissä, joiden järkiperaisyyttä tai terveysvaikutuksia on vaikea löytää. Tietyistä ruoista kieltäytymisen tausta voi ulottua jopa tuhan-sien vuosien taakse, kuten kosher-ruoan kohdalla.

Nykyaikana laihduttamisesta on tullut keskeinen osa länsimaista elämäntapaa. Se tuntuu olevan naiseuden ydin ja samalla sen tukahduttaja. Se viestii kunnollisuutta ja toimii oleellisena minuuden rakentamiskeinona. Anoreksiassa kiteytyy koko länsimaisen elämäntavan kilpailullisuus ja ajatus kilvoittelun avulla saavutetusta kunnollisuudesta ja elämän hallinnasta. Askeettisilla ruokavalinnoillaan nykynainen ei tavoittele entisajan uskonnollisten askeettien tavoin pelastautumista tuonpuoleiseen, vaan motivaatiotaustana näyttäytyy pikemminkin selviytyminen tämänpuoleisesta. Uskontotieteilijä Anne Puuronen (2009) toteaa, että nykyihmiselle ei ole ollenkaan yhdentekevää, mitä hän syö tai jättää syömättä. Samalla ruokalautasella ovat niin yksilön arvot, terveystestamentti, kulttuurinen suvaitsevaisuus, ekologinen jalanjälki kuin moraali ja addiktioikin.

Televisiossa esitetään julkkisten ruoan laittoa ja sitä kuka syö kenenkin kanssa. Ruoka ja syöminen ovat luonnottomasti esillä kaikkialla. Ruoan tai siitä kieltäytymisen avulla ihminen voi kehittyä kohti täydel-

lisyyttä. Meille näytetään ohjelmia suurimmasta painonpudottajasta ja luurankomaisista malleista, jotka kävelevät hymyttöminä kalliissa muotiluomuksissaan. Sairas suhde syömiseen lisääntyy jatkuvasti.

Nykyään nuoret ovat yhä enenevästi tyytymättömiä ulkonäköönsä. Sitä yritetään muuttaa monin eri tavoin. Sairaalloinen laihduttaminen ja sen kanssa lisääntyvä kauneuskirurgia ovat yhä käytetympiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Psykkisen työn sijasta yritetään löytää identiteetti omaa ruumista muuttamalla. Syömishäiriöt ovat lisääntyneet läntisessä maailmassa dramaattisesti kahden viime vuosikymmenen aikana. Niitä esiintyy nykyään kaikissa sosiaaliluokissa ja yhä nuoremmilla.

Yhteistä kaikille syömishäiriöisille on ongelmallinen suhde ruokaan ja sen keskeinen merkitys sairastuneen ajatusmaailmassa. Ruoan merkitys ei välttämättä ole normaali keskipainoisillakaan, jotka ”jojoilevat” jatkuvasti painonsa kanssa. Ruokaa pitää välttää tai saada ylettömästi tai sen pitää olla tietynlaisen dieetin mukaista.

Väitöksessään suomalaisten aikuisten kehonkuvasta suhteesta sukupuoleen Monica Ålgars (2012) päätyi tutkimustuloksiin, joiden mukaan yli puolet naisista ja kolmasosa miehistä ilmoitti laihduttavansa ja joka kymmenes nainen sekä joka sadas mies ilmoitti yrittävänsä oksentaa syötyään.

Sen sijaan, että etsittäisiin vastausta kysymykseen, kuka minä olen, suuntaudutaan siihen, miltä minä näytän, ja erityisesti siihen, millaiselta minun tulisi näyttää. Aikamme ja kulttuurimme eräs piirre näyttää olevan usko siihen, että ihminen voi olla oma luojansa, että voimme tuottaa itsemme ja ulkomuotomme ilman rajoituksia. Apukeinoina ovat dieetit, bodaus, hormonit ja kauneuskirurgia. Nykyajan ruumisfetisismi sisältää fantasian itsehallinnasta yhä hallitsemattomammassa maailmassa (Susan Bordo 1993).

Syömishäiriöitä voidaan jaotella ryhmiin erilaisten oireiden perusteella. Tunnetuin ja korkean kuolleisuuden vuoksi vaarallisin syömis-

Anneli Hautala on koulutukseltaan psykologi ja psykoanalyttikko, joka oman vastaanottonsa ohella on toiminut jo lähes kolmen vuosikymmenen ajan Nuorisopsykoterapia-säätiön kouluttajana ja arvostettuna työnohjaajana. Hän on kysytty luennoitsija ja hän on kirjoittanut useita artikkeleita, jotka käsittelevät vakavasti oirehtivia nuoria ja niitä kysymyksiä, joita heidän kanssaan työskentelevät ammattilaiset kohtaavat.

ISBN: 978-952-318-750-4

BoD^{TM}
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi